

<p>Відокремлений структурний підрозділ «Дніпровський фаховий коледж інженерії та педагогіки Державного вищого навчального закладу «Український державний хіміко-технологічний університет»</p>	<p>СИЛАБУС з навчальної дисципліни</p> <p>Виробнича санітарія та гігієна праці</p>
	<p>Галузь знань: 01 Освіта / Педагогіка</p> <p>Спеціальність: 015 Професійна освіта (Охорона праці)</p> <p>Освітньо-професійна програма: Професійна освіта (Охорона праці)</p> <p>Ступінь (рівень) освіти: перший (бакалаврський)</p> <p>Дні занять та консультацій: згідно з розкладом</p> <p>Рік навчання: 2-й</p> <p>Семестр: 4-й</p> <p>Кількість кредитів: 3</p>
	<p>Викладач: Федько Світлана Олександрівна, кандидат технічних наук, викладач вищої кваліфікаційної категорії Електронна пошта: svetlanafedko49@gmail.com</p>

Силабус складено на основі робочої програми навчальної дисципліни, обговорено та схвалено на засіданні циклової комісії педагогічних дисциплін

Протокол від “_____” _____ 20__ року № _____

Голова циклової комісії педагогічних дисциплін

(підпис) (ПІБ)
“ _____ ” _____ 20__ року

Голова робочої групи (гарант освітньо-професійної програми)

(підпис) (ПІБ)
“ _____ ” _____ 20__ року

Опис навчальної дисципліни

Мета викладання навчальної дисципліни «Виробнича санітарія та гігієна праці»:

- допомогти здобувачам освіти засвоїти категоріальний апарат, міжпредметні зв'язки з іншими дисциплінами: вступом до фаху та виробниче навчання, інженерією здоров'я, психологією, основами інженерно-педагогічної творчості, безпекою праці; оволодіти провідними теоретико-методичними положеннями і практичними основами охорони і гігієни праці, головними положеннями промислової токсикології і виробничої санітарії ;

- ознайомити з концептуальними засадами та принципами державної політики національної системи управління охороною праці;

- закласти основи інженерно-педагогічного мислення в питаннях гігієнічної оцінки виробничого процесу та впливу небезпечних факторів виробничого середовища, озброїти технічними і технологічними засобами захисту від них, що надасть можливість мінімізувати їх дію;

- формувати вміння й навички інтелектуальної і фахової діяльності, а також прищеплювати здобувачам освіти відповідальність за особисту та колективну безпеку;

- розвинути здатність виконувати аналіз предметної області та підставі нормативно – технічного забезпечення, приймати оптимальні рішення, виходячи із спостережень істотних недоліків трудового процесу, ризиків дії шкідливих і небезпечних факторів умов праці та виробничого середовища, що дозволяє уникнути травматизму на виробництві;

- Важливим є розв'язання протиріччя між колективним характером фахової діяльності та індивідуальним способом засвоєння знань.

Завдання навчальної дисципліни: є засвоєння здобувачами освіти головних положень сучасної системи управління охороною і безпекою праці на підставі санітарно-виробничих норм та гігієнічних нормативів; формування інженерної позиції за роботами підвищеної небезпеки та процесу спостережень за умовами праці; набуття досвіду володіння

організаційно-технічними заходами і засобами уникнення ризиків травматизму, залежно від різноманітних видів виробничої технології, обладнання, сировини. Паралельно опанувати сучасні педагогічні технології, форми і методи групової діяльності; впровадити дидактичні знання та методологічні способи фахової діяльності на практиці.

Предметом навчальної дисципліни є оцінка умов праці на сучасному підприємстві, установі, організації (незалежно від форм власності та виду економічної діяльності), виявлення порушень щодо нормативно-правових норм працюючих та організації їх усунення.

Пререквізити: передумовою вивчення навчальної дисципліни є вивчення дисциплін: Безпека праці, Інженерія здоров'я, Психологія, Безпека життєдіяльності.

Постреквізити: знання, отримані при вивченні навчальної дисципліни можуть бути використані при вивченні дисциплін Експертиза та сертифікація умов з охорони праці, Психологія праці, Системи управління охороною праці.

Методи навчання: словесні (пояснення, бесіда, лекція), наочні, практичні та семінарські.

Форми та методи оцінювання: письмовий контроль, усне опитування, тестовий контроль, екзамен.

Компетентності та програмні результати навчання відповідно до освітньо-професійної програми

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в освітній галузі та в галузі професійної діяльності з охорони праці або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів інженерної та педагогічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.
Загальні компетентності	К02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку

	<p>предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p> <p>К 06. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.</p> <p>К 07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>К 08. Здатність працювати в команді.</p>
<p>Фахові компетентності спеціальності</p>	<p>К 15. Здатність спрямовувати здобувачів освіти на прогрес і досягнення.</p> <p>К 16. Здатність використовувати сучасні інформаційні технології та спеціалізоване програмне забезпечення та інтегрувати їх в освітнє середовище.</p> <p>К 18. Здатність аналізувати ефективність проектних рішень, пов'язаних з підбором, експлуатацією, удосконаленням, модернізацією технологічного обладнання та устаткування галузі/сфери відповідно до спеціалізації.</p> <p>К 19. Здатність використовувати відповідне програмне забезпечення для вирішення професійних завдань, відповідно до спеціалізації.</p> <p>К 20. Здатність здійснювати професійну діяльність з дотриманням вимог законодавства, стандартів освіти та внутрішніх нормативних документів закладу освіти.</p> <p>К 21. Здатність упроваджувати ефективні методи організації праці відповідно до вимог екологічної безпеки, безпеки життєдіяльності та охорони і гігієни праці.</p> <p>К 23. Здатність виконувати розрахунки технологічних процесів в галузі.</p>
<p>Програмні результати навчання</p>	<p>ПР 07. Аналізувати та оцінювати ризики, проблеми у професійній діяльності й обирати ефективні шляхи їх вирішення.</p> <p>ПР 10. Знати основи психології, педагогіки, а також фундаментальних і прикладних наук (відповідно до спеціалізації) на рівні, необхідному для досягнення інших результатів навчання, передбачених цим стандартом та освітньою програмою.</p> <p>ПР 12. Уміти проектувати і реалізувати навчальні/розвивальні проекти.</p> <p>ПР 16. Знати основи і розуміти принципи функціонування технологічного обладнання та устаткування галузі (відповідно до спеціалізації).</p>

	<p>ПР 18. Розв'язувати типові спеціалізовані задачі, пов'язані з вибором матеріалів, виконанням необхідних розрахунків, конструюванням, проектуванням технічних об'єктів у предметній галузі (відповідно до спеціалізації).</p> <p>ПР 21. Застосовувати міжнародні та національні стандарти і практики в професійній діяльності.</p>
--	--

При вивченні дисципліни «Виробнича санітарія та гігієна праці» здобувач освіти повинен **знати:**

- основи здоров'я зберігаючих компетенцій охорони і безпеки праці, їх поняття і категорії з наступним використанням їх у професійній діяльності;
- підходи до визначення особливостей виробничої санітарії та гігієни праці, як окремих сфери діяльності, за управляючими елементами в системі охорони праці, їх взаємозв'язок з іншими складовими виробничої системи;
- відповіді на певні питання щодо гігієнічних основ трудових процесів різних галузей економіки та відповідного стану виробничої санітарії;
- основні методи інженерних технологій і педагогічні моделі виховання.

вміти:

- грамотно використовувати поняття й категорії з питань виробничої санітарії та гігієни праці в дискусіях і рішеннях проблемних завдань і питань;
- опанувати навички чіткого формулювання категорій з охорони та безпеки трудового процесу і виробничого середовища, диференціації схожих термінів;
- визначати свої індивідуальні професійні інтереси, як здобувача вищої освіти, застосовувати набуті навички для осмислення структури, завдань і цілей навчальної діяльності, особливостей опанування знань і умінь(ступінь зацікавленості і схильності, віковий аспект, інноваційні

технології навчання);

- правильно формулювати проблемні питання з тем курсу і надавати об'єктивно та фахово відповіді на них;
- обирати основні підходи до інженерно-технічного виховання особистості щодо його підготовки;
- ставити й вирішувати проблемні виробничо зумовлені питання й задачі, самостійно визначати організаційні методи й технологічні моделі з промислової безпеки і виробничої санітарії на основі одержаних н/теоретичних знань.

Структура навчальної дисципліни

№	Тема	Результати навчання	Завдання/Форми контролю
1	2	3	4
II курс, IV семестр			
Змістовний модуль 1. Гігієнічна характеристика та оздоровлення умов			
1	Тема 1. Вступ до гігієни праці	Основні поняття й визначення в гігієні праці, її зв'язок з іншими науками. Історія розвитку й етапи формування гігієни праці як науки. Профілактична спрямованість гігієни праці.	Тести, презентації, індивідуальні та групові завдання, обговорення, ситуаційні, проблемні завдання
2	Тема 2. Методологія гігієни.	Предмет, завдання й методи гігієни праці. Здоров'я людини й фактори зовнішнього середовища, які його визначають. Науковий підхід до виявлення явищ кількісних та якісних змін в галузі гігієни. Три законодавчі умови порушення здоров'я людини. Виробниче і навколишнє середовище людини, відмінності та чинники, які його формують.	Тести, презентації, індивідуальні та групові завдання, обговорення, ситуаційні, проблемні завдання
3	Тема 3. Аналіз умов праці	Аналіз умов праці та рівня їх гігієни, мета, задачі. Гігієнічні критерії, класифікація стану і умов	Тести, презентації, індивідуальні та групові завдання,

		праці. Шкідливі й небезпечні чинники впливу, дія, ознаки, відмінності, результати впливу. Оцінка факторів, що складають умови праці.	обговорення, ситуаційні, проблемні завдання
4	Тема 4. Гігієнічне нормування факторів виробничого середовища	Сфера застосування й загальні положення гігієнічної класифікації праці за показниками шкідливості й небезпечності факторів виробничого середовища. Промислова-токсикологія та питання нормування факторів виробничого середовища. Загальний аналіз факторів. Кількісна та якісна оцінка впливу виробничого середовища.	Тести, презентації, індивідуальні та групові завдання, обговорення, ситуаційні, проблемні завдання
5	Тема 5. Трудовий процес та його складові елементи	Біологічна дія і гігієнічна характеристика трудового процесу та факторів впливу виробничого середовища. Визначення категорій важкості та напруженості праці. Оцінка параметрів трудового процесу. Загальні енергозатрати організму. Зовнішнє фізичне динамічне	Тести, презентації, індивідуальні та групові завдання, обговорення, ситуаційні, проблемні завдання
6	Тема 6. Загальні положення про стан повітря робочої зони. Аналіз та оцінка якості повітря робочої зони.	Види забруднення повітря робочих зон та їх особливості. Контроль вмісту в повітрі шкідливих речовин та методи боротьби з ними. Вентиляція виробничих приміщень як інженерно-технічне рішення поліпшення якості повітря.	Тести, презентації, індивідуальні та групові завдання, обговорення, ситуаційні, проблемні завдання

7	Тема 7. Освітлення виробничих приміщень та промислових майданчиків	Основні поняття та гігієнічні вимоги щодо виробничого освітлення. Системи освітлення та принципи нормування природного та штучного освітлення, джерела освітлення. Основні освітлювальні прилади.	Тести, презентації, індивідуальні та групові завдання, обговорення, ситуаційні, проблемні завдання
8	Тема 8. Іонізуючі випромінювання, їх дія на організм людини. Засоби захисту від дії випромінювань.	Види іонізуючого випромінювання. Дія на організм людини. Методи і прилади для вимірювання випромінювання, види захисту	Тести, презентації, індивідуальні та групові завдання, обговорення, ситуаційні, проблемні завдання
9	Тема 9. Методи та засоби колективного та індивідуального захисту від впливу вібрації, шуму, ультра звуку та інфразвуку	Визначення категорій вібрація, шум, ультразвук та інфразвук. Оцінка технічного та організаційного рівня робочого місця. Методи та засоби колективного та індивідуального захисту від впливу вібрації, шуму, ультразвуку та інфразвуку	Тести, презентації, індивідуальні та групові завдання, обговорення, ситуаційні, проблемні завдання
Змістовний модуль 2. Гігієна праці в системі заходів з охорони здоров'я			
10	Тема 10. Гігієна праці в системі заходів з охорони праці і здоров'я працівників.	Правові основи гігієни праці та наукові досягнення в галузі охорони здоров'я. Гігієна праці в системі заходів з охорони праці і здоров'я працівників.	Тести, презентації, індивідуальні та групові завдання, обговорення, ситуаційні, проблемні завдання
11	Тема 11. Мікроклімат виробничих місць та промислових зон.	Складові стану мікроклімату виробничих місць та промзон, методика їх дослідження. Інтегральна оцінка мікроклімату робочої зони. методи та Нормалізації мікроклімату.	Тести, презентації, індивідуальні та групові завдання, обговорення, ситуаційні, проблемні завдання
12	Тема 12. Мета, задачі та юридичні основи поточного нагляду за станом умов праці	Класи шкідливості підприємств за санітарними нормами. Загальні вимоги безпеки до технологічного обладнання та процесів. Мета, задачі та юридичні основи поточного нагляду за	Тести, презентації, індивідуальні та групові завдання, обговорення, ситуаційні, проблемні завдання

		станом умов праці.	
Змістовний модуль 3. Виробнича санітарія			
13	Тема 13. Виробнича санітарія та сфера об'єкту її досліджень	Перелік робіт з підвищеною небезпекою та робіт, для яких є потреба в професійному доборі. Характерні ознаки, особливості та умови організації робочих місць.	Тести, презентації, індивідуальні та групові завдання, обговорення, ситуаційні, проблемні завдання
14	Тема 14. Особливості діяльності промислового виробництва. Вимоги та функції виробничої санітарії	Вимоги та функціональні завдання виробничої санітарії Особливості діяльності промислового виробництва та вимоги виробничої санітарії Види та причини захворюваність працівників. Вимоги санітарії і гігієни праці на підприємстві. Санітарно-гігієнічні особливості промислових підприємств різних галузей і виробництв.	Тести, презентації, індивідуальні та групові завдання, обговорення, ситуаційні, проблемні завдання
15	Тема 15. Проведення гігієнічної експертизи проектної документації промислових майданчиків	Загальні санітарно-гігієнічні вимоги до розміщення підприємств. Призначення та принципи організації виробничих і допоміжних приміщень. Методика розрахунку площі виробничих і допоміжних приміщень.	Тести, презентації, індивідуальні та групові завдання, обговорення, ситуаційні
16	Тема 16. Основи санітарно – епідемічної експертизи, порядок організації її проведення	Запобіжний санітарний нагляд за будівництвом. Гігієнічна експертиза під відведення земельного майданчика. Порядок проведення контролю за реалізацією генпланів.	Тести, презентації, індивідуальні та групові завдання, обговорення.

17	Тема 17. Принципи та організаційні форми покращення здоров'я робітників підприємств, установ, організацій різних форм власності та видів діяльності	Методи та засоби уникнення впливу виробничої шкідливості на людський організм. Профілактичні заходи та організаційно-технічні засоби запобігання професійних захворювань та отруень (на прикладі галузей економіки)	Тести, презентації, індивідуальні та групові завдання, обговорення, ситуаційні, проблемні завдання
18	Тема 18. Порядок проведення атестації робочих місць за умовами праці. Карта умов праці для професій або посад (за визначенням викладача).	Мета, задачі атестаційних комісій, організація їх роботи. Нормативно-правова основа проведення атестації робочих місць. Організація та порядок проведення атестації робочих місць за умовами праці, паспортизація виробництв	Тести, презентації, індивідуальні та групові завдання, обговорення, ситуаційні, проблемні завдання
19	Тема 19. Визначення фізіологічних показників працюючих і факторів виробничого середовища та трудового процесу для проведення атестації робочих місць.	Визначення фізіологічних показників працюючих і факторів виробничого середовища та трудового процесу при проведенні атестації робочих місць. Оцінка технічного рівня робочого місця. Методика та прилади для проведення атестації робочих місць. Оформлення карти умов праці для проведенні атестації робочих місць. Засоби компенсації та їх вплив на працівників	Тести, презентації, індивідуальні та групові завдання, обговорення, ситуаційні, проблемні завдання
20	Тема 20. Загальні санітарно-гігієнічні вимоги до розміщення підприємств, до виробничих і допоміжних приміщень. Порядок проведення паспортизації санітарно-технічного стану виробництва (сантехпаспортизація).	Особливості санітарно-гігієнічні вимоги до розміщення підприємств. Загальні санітарно-гігієнічні вимоги до розміщення допоміжних і обслуговуючих приміщень. Порядок проведення паспортизації санітарно-технічного стану виробництв.	Тести, презентації, індивідуальні та групові завдання, обговорення, ситуаційні, проблемні завдання
			Екзамен

Рекомендовані джерела інформації

Базова:

1. Гандзюк М.П., Желібо Є.П., Халімовський М.О.. Основи охорони праці : підручник для студ. вищ. навч. закл. Київ: Каравела, 2008. 345с.
2. Жидецький В.Ц., Джигірей В.С., Мельников О.В. Основи охорони праці: підручник. Львів: Афіша, 2006. 349 с.
3. Порядок розслідування та ведення обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві. Постанова Кабінету Міністрів України № 25 серпня 2004 р. № 1112.
4. Трахтенберг І.М., Коржунов М.М., Чебанов О.В. Гігієна праці на виробництві. Київ: 1997, 194с.
5. Ткачук К.Н. Виробнича санітарія : навч. посіб. Рівне : НУВГП, 2012. 443 с.
6. Шевченко А.М. Гігієна праці : методика досліджень та санітарно – епідеміологічний нагляд. Вінниця: Нова книга, 2005. 528 с.
7. Березуцький В.В. Основи професійної безпеки та здоров'я людини : підручник. Харків : НТУ "ХПІ", 2018. 553 с.

Додаткова:

8. Желібо Є.П., Заверуха Н.М., Зацарний В.В. Безпека життєдіяльності : навч. посіб. Київ: Каравела, 2006. 320 с.
9. Гігієнічна класифікація праці за показниками шкідливості та небезпечності факторів виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу. Затверджено наказом МОЗ України 08.04.2014 № 248.
10. ДСН 3.3.6.039-99. Санітарні норми виробничої загальної та локальної вібрації. Вид. офіц.. Затверджено постановою Головного державного санітарного лікаря України. Київ. 1999 р. № 39.
11. ДСН 3.3.6.042-99. Санітарні норми мікроклімату виробничих приміщень. Вид. офіц.. Київ Постанова Міністерства охорони здоров'я від 01.12.1999 р. № 42.

Інформаційні ресурси

12. <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>. Вся база «Законодавство України»;
13. <http://www.dnopr.kiev.ua/> - Державний комітет України з нагляду за охороною праці;
14. <http://document.org.ua/dnaop/sndex.php> Реєстр ДНАОП. Перелік нормативних актів з охорони праці.

Навчально-методичне забезпечення

15. Федько С.О. Виробнича санітарія та гігієна праці : короткий конспект лекцій. Кам'янське : ВСП ДФ КП ДВНЗ УДХТУ, 2021. 50 с.

16. Федько С.О.І. Виробнича санітарія та гігієна праці : Методичні рекомендації до виконання практичних робіт. Кам'янське : ВСП ДФ КП ДВНЗ УДХТУ, 2021. с.

Політика дисципліни

- **Порушення термінів виконання завдань та перескладання.** Відпрацьовувати пропущені заняття відповідно до графіку проведення консультацій та за допомогою технологій дистанційного навчання.
- **Політика щодо академічної доброчесності.** Дотримуватись принципів академічної доброчесності, правил цитування під час створення презентацій, відповідей на заняттях, підготовки доповідей, курсових проектів (робіт).
- **Політика щодо відвідування занять.** Відвідування занять є обов'язковим. У зв'язку з відсутністю на заняттях з поважної причини (хвороба, стажування) навчання може здійснюватися із застосуванням дистанційних технологій навчання.

Форми поточного та підсумкового контролю

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських та практичних занять у вигляді опитування, тестування, вирішення задач, а також виконання комплексної контрольної роботи.

Підсумковий контроль – екзамен.

Розподіл балів, які отримують здобувачі освіти за виконання одного завдання

1. Практичне завдання	–	5 балів
2. Семінарське завдання	–	5 балів
3. Тематичний контроль (тест)	–	10 бал
4. Комплексна контрольна робота	–	25 балів

Розподіл балів, які отримують здобувачі освіти за поточний контроль

Показники	Кількість завдань	Сума балів
1. Виконання семінарських завдань	3	15
2. Виконання практичних завдань	6	30
3. Тематичний контроль (тест)	3	30
4. Виконання комплексної контрольної роботи	1	25
Разом		100

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Шкала оцінювання: ЄКТС			Шкала оцінювання: національна
	Оцінка ЄКТС	Пояснення	для заліку	Оцінка за національною чотирибальною шкалою
90–100	A	ВІДМІННО – здобувач освіти володіє глибокими і дієвими знаннями навчального матеріалу, аргументовано використовує їх у нестандартних ситуаціях, виявляє неординарні творчі здібності в навчальній діяльності; вільно володіє науковими термінами, уміє знаходити джерела інформації, аналізувати їх та застосовувати у практичній діяльності або у науково-дослідній роботі; здатний за допомогою викладача підготувати виступ для студентської наукової конференції, визначити програму своєї пізнавальної діяльності.	зараховано	відмінно
82-89	B	ДУЖЕ ДОБРЕ – здобувач освіти володіє глибокими і міцними знаннями, здатний використовувати їх у нестандартних умовах, може робити аргументовані висновки, практично оцінювати окремі нові факти, явища, процеси. Вирішує творчі завдання, здатен сприймати іншу позицію, як альтернативу, знає суміжні дисципліни, в навчанні користується додатковими		добре

		джерелами інформації. Відповідь його повна, логічна і обґрунтована.		
74-81	C	ДОБРЕ – здобувач освіти володіє достатньо повними знаннями, вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних умовах; розуміє основоположні теорії і факти, логічно висвітлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; вміє аналізувати, робити висновки з технічних та економічних розрахунків, складати прості таблиці, схеми. Вміє працювати самостійно, підготувати реферат і захищати його положення. Відповідь його повна, логічна, але з деякими неточностями.		
64-73	D	ЗАДОВІЛЬНО – здобувач освіти розуміє суть дисципліни, виявляє розуміння основних положень навчального матеріалу; може поверхово аналізувати події, ситуації, робити певні висновки, самостійно відтворити більшу частину матеріалу. Відповідь може бути правильна, але недостатньо осмислена.		задовільно
60-63	E	ЗАДОВІЛЬНО (ДОСТАТНЬО) – здобувач освіти має початковий рівень знань, володіє необхідними вміннями та навичками для вирішення стандартних завдань; виявляє розуміння основних положень навчального матеріалу; здатний з помилками дати визначення понять та категорій, що вивчаються; може самостійно оволодівати частиною навчального матеріалу, але висновки робить нелогічні, непослідовні.		
35-59	FX	НЕЗАДОВІЛЬНО – з можливістю складання іспиту: здобувач освіти мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності; слабо орієнтується в поняттях, визначеннях; самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі; робить спробу розповісти суть заданого, але відповідає лише за допомогою викладача на рівні "так" чи "ні"; однак може самостійно знайти в підручнику відповідь.	не зараховано з можливістю повторного складання	
0-34	F	НЕЗАДОВІЛЬНО – з обов'язковим повторним курсом: здобувач освіти не володіє необхідними знаннями, вміннями, навичками та науковими термінами, демонструє низький рівень комунікативної культури.	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	